

Portrety niepospolitych medyków: Edward Otto

Nie był rodowitym rawianinem, bo na świat przyszedł 15 lutego 1866 r. w Radomiu w rodzinie urzędnika gubernialnego Piotra i Klementyny z Czaplickich. Gimnazjum ukończył w Kielcach w 1885 r., uczęszczał do tej samej klasy co znakomity pisarz Stefan Żeromski. Niedługo po ukończeniu studiów medycznych w Warszawie i pracy na stanowisku lekarza okrętowego na Morzu Czarnym oraz wolnej praktyce w Działoszycach, w 1893 r. osiedla się w Rawie Mazowieckiej. W tym mieście spędza aż czterdzieści lat swego życia, z kilkuletnią przerwą na służbę wojskową w armii rosyjskiej. Wkrótce staje się wziętym lekarzem, któremu władze administracyjne powierzają stanowisko dyrektora Szpitala Powiatowego im. św. Ducha. Kieruje tym szpitalem aż do opuszczenia Rawy w 1933 r.

Praktykuje jako lekarz chorób wewnętrznych, ale też jest pediatrą, położnikiem i chirurgiem, bo takie są potrzeby w niewielkiej Rawie. Cenią go okoliczni ziemianie, podobnie biedota Rawy i okolicznych wsi, którą niejednokrotnie leczy bezpłatnie. Właśnie na ten najaktywniejszy okres pracy medyka przypada też czas bogatej pracy społecznej. W latach 1906–1907 – jak wspomina jego zięć, także lekarz, Adam Soszka – organizuje Polską Macierz Szkolną, zakłada też pierwszą w Rawie szkołę polską, co wymaga złożenia przez Doktora w piotrkowskim urzędzie gubernialnym egzaminu nauczycielskiego. Wkrótce po wojnie 1919–1920 uruchamia również świetlicę dla młodzieży.

Prawdopodobnie jeszcze przed pierwszą wojną światową umiera w Warszawie młoda żona Doktora – Maria Kopydłowska (ur. 3 lutego 1880 r.), ze związku małżeńskiego pozostaje jedyna córka Maria, żona wspomnianego doktora Adama Soszki, studiująca w swoim czasie bibliotekoznawstwo na Uniwersytecie w Grenoble.

Bardzo ciekawy okres w życiu Doktora związany jest z pierwszą wojną światową, gdy w styczniu 1915 r. zostaje zmobilizowany i w szeregach armii rosyjskiej wyjeżdża na front, dzieląc los wielu rodaków zmuszonych do walki po stronie zaborcy. W stopniu podpułkownika jest szefem szpitala frontowego, potem wstępuje do I Korpusu Polskiego gen. Dowbora-Muśnickiego i jest lekarzem naczelnym lazaretu (1917–1918).

Podczas wojny polsko-rosyjskiej, gdy ważą się losy ojczyzny, 9 lipca 1920 r. zostaje przewodniczącym Powiatowego Komitetu Werbunkowego, cztery zaś dni później z rozkazu gen. Józefa Hallera otrzymuje nominację na pełnomocnika Obywatelskiego Komitetu

Obrony Państwa w powiecie rawsko-mazowieckim. Komitet działa do końca 1921 r., m.in. wspierając rodziny żołnierzy, propagując oświatę, pożyczki państwowe i polskość Górnego Śląska. Jego dom przy ul. Miłej 4 staje się miejscem spotkań miejscowej inteligencji i centrum życia towarzysko-kulturalnego.

Gdy wreszcie nastaje czas budowy Niepodległej, E. Otto kontynuuje swoją działalność zawodową i społeczną w Rawie. We wzniesionej przed pierwszą wojną światową willi (projekt wybitnego krakowskiego architekta Wacława Krzyżanowskiego) posiada gabinet lekarski, w którym przyjmuje pacjentów. Jednocześnie kieruje rawskim szpitalem, leczy chorych i oddaje się swoim pasjom. Jest w gronie czołowych działaczy PSL „Piast” w powiecie rawskim, opowiadając się m.in. za reformą rolną, za odszkodowaniem i za ustrojem demokracji parlamentarnej

Jest zapalonym bibliofilem, gromadzi książki interesując się szczególnie historią i astronomią. Gdy w kwietniu 1928 r. pojawiają się nad Polską pyły piaskowe z Sahary, co – jak pisze do redakcji „Słowa Polskiego” – „przypominało zaćmienie słońca”, bada to zjawisko i zbiera „warstwę kurzu”, wysyłając ją następnie do stolicy. Współpracuje z lokalną prasą. W wolnych chwilach rysuje, pracuje również w przydomowym ogrodzie. Jak pisze doktor Adam Soszka, nie należy do ludzi zamożnych, prowadzi „skromny tryb życia”.

W 1933 r. opuszcza Rawę Mazowiecką i zamieszkuje niedaleko Warszawy. Umiera 18 stycznia 1941 r. w Podkowie Leśnej i pochowany zostaje na cmentarzu miejscowej parafii w Brwinowie.

W 2009 r. z inicjatywy małżonków profesorów Ewy i Marka Rogalskich, Marcina Rogalskiego i dr. med. Andrzeja Soszki powstaje Fundacja im. dr. Edwarda Otto. Na jej czele stoi prawnuk medyka Marcin Rogalski. W odbudowanej przy ul. Miłej 4 w Rawie willi Fundacja organizuje liczne imprezy, wzbogacając życie kulturalne Rawy Mazowieckiej, promując m.in. Francję w Polsce i Polskę we Francji.

Ryszard Poradowski

PS Za udostępnienie cennych materiałów dotyczących dr. E. Otto, a szczególnie fotografii, autor dziękuje Ewie i Marcinowi Rogalskim.